

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 "

Helyben háshoz hozva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 "

Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hét 6 és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaadását
 vagy megőrzését nem vállalja.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

Halálos ítélet után.

A »humanizmus« megint fel fog jaidulni: halálos ítéletet mondottak ki Nagyváradon egy kétszeres gyilkosra; már pedig manapság annyira felvilágosodottaknak kellene lennünk bizonyos zavart agyak felfogása szerint, hogy első sorban az apagyilkosok uri jólétéről és kényelméről volna szükséges gondoskodni. Nem azért, hogy többet legyünk magyarok Széchényi szálló igéje szerint; hanem csak azért, mert most ez a divat. Az apagyilkos néhány heti elmekórházi tartózkodás után hadd élje világát, akkor lesz gondolkodásunk humánus és akkor fognak bennünket igazán modern emberek tartani.

Ebben az évben ez a negyedik halálos ítélet Magyarországon. Szeged, Miskolc és Temesvár után Nagyvárad. Szegeden Szalma Istvánt már kivégezték, Miskolcon Regula Ede, Temesvárott Balázs István, Nagyváradon Sipos Bálint remegve számlálják a napokat, mikor fog megérkezni a legfelsőbb elhatározás, melytől élet és halál függ.

Megdöbentő szám: négy halálos ítélet egy évben! És a mellett ott vannak azok a gyilkosságok, a melyek elkövetői — hála bizonyos orvosi szakvélemények modern felfogásának — szabadon élnek világukat, mint »korlátolt beszámítás« egyének, vagy a melyek elkövetői néhány évi raboskodás után ismét könnyed léptekkel róhatják az aszfaltot. Az embernek önkéntelenül is a régi betyárvilág jut eszébe s azt kérdezi: hát azok a híres modern elméletek csak annyit érnek, hogy ma épp olyan bizonytalan az ember élete, mint volt Rózsa Sándor idején?

Nem nehéz ennek magyarázatát találni. A betyárvilágot kipusztította Ráday gróf vaskeze. Utána a szenvedélyeket féken tartotta a szigorú büntetőtörvény, mely a gyilkost kötéllal fenyegeti. Tudta mindenki, hogy a ki előre megfontolt szándékkal embert öl, az gyalázatos halállal fog lakolni. Ez a biztos tudat nehézedett a szenvedélyes lélekre s bizony ez nem egy sötét tervet folytató vissza fakadó helyére.

Vagy tíz év óta azonban mintha ez a biztos tudat már nem lenne annyira biztos. Elfogta a lelkek egy részét az az

ugynevezett »félszeg humanizmus«, melyről Kármán Elemér olyan megszívlelésre méltó cikket írt egyik előkelő folyóiratunkban. A békés, dolgozó polgárok biztonsága semmi, a humanizmus abban áll, hogy a gazemberek minél bőségesebb kegyelmet és minél kényelmesebb ellátást találjanak. Már-már odajutottunk, hogy a humanizmusnak ezerszer több gondja van a lezárt tolvajok és rablók kalácsára, mint a szegény ember fekete kenyérére. A humanizmus ma hovatovább csak nyafogó vénasszonyos börtön-humanizmus — a ki igénybe akarja venni a »humanizmus« áldásait, csak igyekezzék börtönbe jutni.

Másik körülmény, amely megrendítette a büntető jogszolgáltatás biztonságát, az esküdtszék hatáskörének kiterjesztése volt a sajtóvétségekről a főbenjáró bűncselekményekre is. A »félszeg humanizmus« és az esküdtek laikus keze alaposan megtárgyalták azt a hurkot, mely eddig nálunk a gyilkosok nyakát fenyegette — s a jogbizonytalanság nyomán fakadt az emberi élet bizonytalansága, a súlyos bűncselekmények elszaporodása.

Az idejé azonban mintha valami szükséges reakciót hozott volna. Ime, az esküdtek is akasztatnak már. Az esküdtekre sem lehet ma már mindenütt önképzőkori frázisokkal hatni. Érzik azt a rettenetes erővel előtörő áramlatot, mely az emberi aljasságokból a törvény szigorának első lapulása nyomán mint lávafolyam terjed szét — s felelősségük tudatában a szakbírák szigorával igyekeznek ezt a pokoli áramlatot visszazsorítani. Haverda Mariának csak egyszer tapsoltak; de mintha annak a tapsnak a szegényéből tanultak volna esküdteink.

Nehéz, kemény feladat előtt állottak a nagyvárad esküdtek s feladatukat megoldották. Megoldották úgy, ahogy várta a társadalom tőlük, kiknek kezébe az élet és halál volt letéve. Igazmondásuk nyomán megnyugvás fakad a lelkekben; úgy ítélték, ahogy férfiakról, becsületes és lelkiismeretes férfiakról vártuk. Ezzel az ítélettel tartoztak a társadalomnak, a földi igazságnak; a bűnös lelkének pedig Isten legyen irgalmas. *

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, december 11.

Elnök: Návay Lajos.

Az elnöki előterjesztések után rátért a Ház

a földmivelésügyi tárcá

általános tárgyalására.

Pap Géza előadó foglalkozik a javaslattal s megemlékezik arról, hogy a földmivelésügyi költségvetés ez évben sokkal több kiadást vett igénybe, mint az elmúlt években. A havasi gazdaság, jobban mondva az állattenyésztés kérdése foglalkoztatja legjobban a földmivelésügyi kormányt. Az állattenyésztésre a költségvetésben 2 000 000 korona van felvéve, s a közlegelők fejlesztésére a tavalyi 500 000 korona helyett, 700 000 korona van felvéve a az idei költségvetésben. Ez szociális szempontból is tövös, mert a földmives nép ezáltal jelentékeny kedvezményre tett szert. Foglalkozik a husdrágaság kérdésével, s megemlíti, hogy a juh hus, a marha és sertés húsai szemben oly olcsó, hogy a husdrágaság kérdését a juh husnak az élvezetével teljesen másodrendű kérdéssé lehet tenni. Az országban létező gazdasági iskolák sorsára, de jó tanulónak a segélyezésére 400 000 korona van felvéve a javaslatban. Foglalkozik még a városok csatornázásának kérdésével, amelyet egészségügyi szempontból is tövösnek tart. Általában a javaslat oly szép perspektívát ígér a jövőre nézve, hogy azt nyugodt lélekkel ajánlhatja elfogadásra. (Helyeslés a jobboldalon.)

Baross János hozzájárul az előadó azon nézetéhez, hogy a földmivelésügyi kormányt igyekezett beállítani a földmivelési budgetet, hogy az a mostani viszonyoknak lehetőleg megfeleljen, sajnálattal konstatálja azonban, hogy Magyarországon a kormányok oly mostohán bánnak a földmivelés kezelésével, hogy a legszegényebb államok is sokkal többet áldoznak földmivelési célokra. Statisztikai adatokkal igazolja, hogy más államok nemcsak a földmivelésre, hanem gazdasági berendezkedésekre is mennyit áldoznak. Az öntözés kérdését a kormány 200 000 koronával véli megoldhatónak, ez oly szegénytelenül csekély összeg, hogy ha a városok szélein mindenütt látható boltárok nem látnák el a városokat a szükséges zöldséggel, a földmivelési budgetben meghatározott csekély összeg mellett éhen is halhatnánk. Az egész vonalon intenzívebbé kell tenni a magyar földmivelés fejlesztését. Az állattenyésztés fejlesztését egyik sürgős teendőnek tartja és meg van győződve arról, hogy ha az állattenyésztést különös figyelemmel fogjuk kísérni, rövid időn belül, nemcsak Ausztriát, hanem több külföldi államot is elfognak tudni látni kellő mennyiségű és minőségű állatállományal.

Megemlíti ezután, hogy Pető Sándor az agráriusokat tette felelőssé a drágaság miatt, hát ez nem egészen így van, mert a munkások

Itt a vadászat!

Ha élvezettel akar vadászni, úgy fegyverét és patron-szükségletét szerezze be szakember-nél, mert nem mindegy az hogy csak puska vagy patron legyen, hanem fontos, hogy az jó és szakértő által legyen készítve, ne hagyjuk magunkat félrevezetni hangzatos hirdetésektől, mert rendszeren később bánjuk csak meg, ha ilyeneknek felülünk. **Sauer-féle** fegyverek eredeti gyári árban árjegyzék szerint; továbbá a legelső gyárosok fegyverei csak **LADÁNYI JÓZSEF** puskaművesnél Nagyvárad, Rákóczi-út 15. szám alatt kaphatók eredeti árban. M. kir. löpor-áruda. **Telefonszám 269.**

Ha élvezettel akar vadászni, úgy fegyverét és patron-szükségletét szerezze be szakember-nél, mert nem mindegy az hogy csak puska vagy patron legyen, hanem fontos, hogy az jó és szakértő által legyen készítve, ne hagyjuk magunkat félrevezetni hangzatos hirdetésektől, mert rendszeren később bánjuk csak meg, ha ilyeneknek felülünk. **Sauer-féle**

fegyverek eredeti gyári árban árjegyzék szerint; továbbá a legelső gyárosok fegyverei csak **LADÁNYI JÓZSEF** puskaművesnél Nagyvárad, Rákóczi-út 15. szám alatt kaphatók eredeti árban. M. kir. löpor-áruda. **Telefonszám 269.**

is alaposan kivették a részüket abból, hogy drágaság van. Tehát senki se csodálkozzék azon, ha a mezőgazdák termeléseiket szintén magasabb, 25—30 százalékkal drágábban szeretnék eladni. A magyar érdekeket árulja el az, aki a magyar érdekek megvédésével szemben azt hangoztatja, hogy az osztrákoknak van igaza — amint Pető mondotta — az ilyen beszédet a parlamentnek egyhanguan kell visszautasítani. (Helyeslés.) A javaslatot nem fogadja el.

Gerliczy szűzbeszéde.

Gerliczy Ferenc báró az állattenyésztés kérdésével foglalkozik s kéri a kormányt, hogy ezzel a kérdéssel nemzetgazdasági szempontból is, de meg a drágaság kérdésének megszüntetése érdekében is komolyan foglalkozzék. A mi állattenyésztésünk a többi európai államok állattenyésztésével szemben nagyon hátra van még maradvány és szükséges, hogy az e téren mutatkozó hiányokat sürgősen pótoljuk. Foglalkozik ezután a homoki bortermelés kérdésével és különösen Szeged környékének kért hathatós állami támogatást.

Paizs Gyula a külföldi husbehozatal kárhóztatja. Szerinte a husbehozatal leszorítja a hus árát és ez által a magyar állattenyésztést veszélyezteti. A javaslatot nem fogadja el.

Szilassy Zoltán örömmel konstatálja, hogy a méhtenyésztésre is kiterjeszkedett a kormány és erre a célra a múlt événél magasabb összeget vett fel. A költségvetést el fogadja.

Szabó István a birtokpolitikáról beszél. Kifogásolja, hogy a hitbizomány nagyon ki van terjesztve. Hasson oda a kormány, hogy a bérleteket a kisgazdák kapják meg.

Az ülés 2 órakor ért véget.

Beöthy László bucsuja Biharvármegyétől.

Biharvármegye egyik legtekintélyesebb, legszorgalmasabb tagja: **Beöthy** László kereskedelmi miniszterre történt kinevezése miatt tegnap megvált a vármegye kötelékéből, mely öt oly hosszú éveken keresztül fűzte őt Biharhoz. **Beöthy** László tegnap adta be a törvényhatósági bizottsági tagságról való lemondását az alispánhoz. Ezzel a lemondással Biharvármegye törvényhatósága egy olyan tagját veszítette el, amilyen nem sok volt a vármegye életében. Nagyon ritka volt az a közgyűlés, az a nagyobb fontosságú szakgyűlés, melyen **Beöthy** László ne szólalt volna fel a vármegye érdekében. Az ő felszólalását várva-várta mindenki. Es amely ügyben **Beöthy** László exponálta magát, az az ő javaslata szerint is ment keresztül, nemcsak a törvényhatósági üléseken, de a miniszteriumban is. Nem egy esetben történt meg, hogy a törvényhatóság tagjai között nézeteltérés volt és már órákig tartott a vita, amikor **Beöthy** László is szükségesnek tartotta nyilvánítani nézeteit és ez véget vetett a további vitának.

Veszteség Biharnek **Beöthy** távozása. **Beöthy** László nem szándékszik azonban végleg megválni vármegyétől és ígéretet is tesz, hogy idővel, ha az az akadály, mely most a vármegyétől elszakítja megszűnik, vissza fog lépni és el fogja foglalni azokat a helyeket, melyeket a vármegye részére ki fog jelölni.

A lemondás szövege a következő:

Tekintetes Alispán Ur!

Kereskedelmi magyar királyi miniszterre történt legkegyelmesebb kinevezetésem folytán indítva érzem magamat, hogy a vármegye törvényhatósági bizottsága részéről nyert összes megbízásaimról lemondjak.

Midőn ezt Tekintetes Alispán urnak a további intézkedések megtétele céljából tisztelettel bejelentem, kérem Tekintetes Alispán Urat, hogy ezen elhatározásomat a Tekintetes Közgyűlésnek azon kijelentésem kapcsán méltóztassék szíves tudomására hozni, hogy azok megszüntetével, melylyel ezen elhatározásomat elkerülhetetlen szükségessé tette, a legnagyobb készséggel fogok vármegyém szolgálatára állani bármely helyen, hol a Tekintetes vármegyei igénytelen szolgálatomat a közérdek szempontjából sikerrel váli felhasználhatónak.

Fogadja Tekintetes Alispán Ur kiváló tiszteletem őszinte kifejezését.

Budapest, 1911. december 7 én.

Beöthy László s. k.

E lemondást az alispán a decemberi közgyűlés elé fogja terjeszteni.

Müegyetem Nagyvárának

Felső ipariskolát kapunk.

A nagyobb városok versenyéből, amelyet a 3 ik és a további egyetemek felállításáért kifejtettek, tudvalevőleg Debrecen és Pozsony kerültek ki győztesek.

A kultuszminiszter azonkívül megígérte a versenyben lemaradt Szeged képviselőinek, hogy más főiskolát szánt a kormány a legnagyobb vidéki magyar városnak. Mi lehetne más ez a főiskola, mint müegyetem.

Arról tehát majdnem bizonyosan le kell tennünk, hogy Nagyvár, legalább a közeli időben egyetemi város legyen.

Jól informált helyről arról értesülünk, hogy vasuti üzletvezetőséget sem kap Nagyvár, mivel ez már más városnak van odaigérve a Máv. reformja is e szerint van kidolgozva, azonban biztos tudomásunk van róla, hogy *nagyon is rövid idő alatt megkapjuk a már annyiszor kért felsőbb ipariskolát.*

Jóllehet, hogy alig van kilátásunk bárminő egyetemre, mégis helyén valónak tartjuk dr. **Adorján** Emil törvényhatósági bizottsági tagnak a városhoz benyújtott alábbi indítványát, amelyben javasolja, hogy tegye meg a város a lépéseket egy müegyetemnek Nagyvárakon leendő felállítására.

Ha régebben és következetes kitartással dolgoztunk volna az egyetem, vagy a vasuti üzletvezetőség idehelyezése iránt, valamelyiket biztosan megkaptuk volna, de mi elégnék tartottunk egy deputációt, vagy egy feliratot s azután vártuk a sült galambot.

Dr. **Adorján** Emil törvényhatósági biz. tag indítványa a következő:

Tekintetes Törvényhatósági Bizottság!

Nagyvár város törvényhatósági bizottsága 1907. évi február havában tartott közgyűlésén a nagyváradi egyetem ügyében 29 tagból álló bizottságot küldött ki. Ez a bizottság saját kezéből egy négy tagu albizott-

ságot választott, amely dr. **Hoványi** jogtanár, ezidő szerint a nagyváradi kir. jogakadémia rektora, mint a bizottság előadója által meg- szövegezett feliratban első sorban egy Nagy- várakon felállítandó müegyetem mellett foglalt állást. Ezt a feliratot úgy az egyetemi bizottság, mint a város közgyűlése még 1907. elején elfogadta. A képviselőházhoz intézett fel- iratban a város azt kérte, hogy a Ház ter- jessze pártolólág Nagyvár kérelmét a kor- mány és különösen a közoktatásügyi minisz- terium elé.

Méltóztatik tudni, hogy azóta az egyete- mek elhelyezése tekintetében a kormány már Pozsony és Debrecen mellett döntött és több fakultású tudományegyetemre — melyre neve kérelmünket másodsorban szintén előterjesz- tettük — kilátásunk nem lehet. Sürgősen szük- séges volna tehát, hogy Nagyvár város a müegyetemhez való igényét felelevenítse és a kérdést állandóan napirendjen tartsa.

Tisztelettel indítványozom ezért, méltózt- tassék kimondani, hogy

1. Nagyvár városa egy müegyetemhez való igényét, melyet négy évvel ezelőtt a tör- vényhozás előtt már bejelentett, fenntartja. Kérésének nyomtatékosan megismétlése céljá- ból Nagyvár és Biharvármegye, valamint a szomszédos törvényhatóságok tagjaiból, ország- gyűlési képviselőiből és vezető férfiakból álló nagy küldöttséget alakít, mely a kormánytól a müegyetemnek Nagyvárakon leendő felállítását kérelmezzé.

2. A városi tanács utasítatik, hogy a vá- ros és megye arra hivatott vezető egyénisé- geinek akcióba vonásával a kormánytól köz- vetlen érintkezést keressen és konkrét tár- gyalásokat kezdeményezzen arra nézve, hogy milyen szolgáltatásokat kívánna a kormány a várostól a müegyetem felállítására esetén.

3. A törvényhatóság előre is kijelenti, hogy a kitűzött cél érdekében a tőle telhető legnagyobb anyagi áldozatokra kész.

4. A kiküldött egyetemi bizottság felkéré- tik, hogy magát a szükséghez képest kiege- szítve, a müegyetem felállítására érdekében szük- séges kezdeményezéseket tegye meg és a per- manenciában maradjon.

Az indítványt — úgy hiszem — hossza- sabbban indokolni nem szükséges. A képviselő- házhoz intézett 1907-iki feliratban részletesen ki volt fejtve, hogy Nagyvár egy történelmi multjánál és jogánál, mint geográfiai fekvésénél és lakosságának állandóan növekedő számánál fogva hivatva van arra, hogy egy müegyetem székhelye legyen. Azokban a századokban, ami- kor az országot fegyverrel és vérrel kellett vé- deni, Vár polgárai a váradi vár hatalmas falait emelték és életüket áldozták a magyar állam fentartásáért. Ma az európai népek nagy kulturális harcában új várat kell emelnünk a műveltség, a technikai tudás terjesztése szá- mára. Nagyvár ebből a harcból ugyanolyan részt kér, mint a multban. Ennek jeléül szük- séges, hogy a város közönsége bizonyosságot te- gyen a legnagyobb anyagi áldozatokra való készségről.

Jól tudom, hogy ez az indítvány nem me- ríti ki mindazokat a teendőket, melyek reánk a nagyváradi müegyetem elnyerése céljából há- rulnak. Ennek az indítványnak célja csak az, hogy a figyelmet a városnak erre a fontos ér- dekére felhívja.

Tisztelettel:
Dr. **Adorján** Emil.

Beöthy László mandátuma. Bihar- vármegye központi választmánya tegnap fog- lalkozott a hosszupályi választás ügyével. A választmány a letolyt választásról előterjesztett jelentést tudomásul vette.

Megkezdődött a nagy Karácsonyi ocassio!
december 31-ig minden cikkben!
Leszállított olcsó árak!

Maradékok félárban!
Czillér Imre nagyáruháza Szent László-tér.
Uri és női-divat, vásznak, asztal és fehérneműek,
legnagyobb választékban.

Halálos ítélet!

— Az esküdtbiróság Sipoş Bálintot halálra, Nagy Bálintot életfogytiglan tartó fegyházra ítélte. —
Filipás Lőrincnét felmentette. —

A jákóhodosi rémes bűnpörben nyolc napig tartó izgalmas tárgyalás után tegnap délután egynegyed 4 órakor fagyasztó néma csendben hangzott el a halálos ítélet. A bűntény rémdrámájának három szereplője közül az esküdtbiróság az esküdtek igazmondása alapján Sipoş Bálintot kétszeres gyilkosságért halálra ítélte, Nagy Bálintot életfogytiglan tartó fegyházra, míg Filipás Lőrincnét felmentette.

Az esküdtek hosszú, fárasztó, súlyos munka után lelkiismeretesen megféleltek nehéz kötelességüknek. Mindenki érezte, hogy az ítéletük súlyos, nagyon súlyos, de igazságos és ez a verdikt csak megnyugvást tudott kelteni mindenütt. A bűnösök, — ha csak nem kapnak királyi kegyelmet, — elveszik megérdemelt büntetésüket. Immár a negyedik halálos ítélet hangzott el egy év alatt Magyarországon.

Ennyi embertelen gonoszság megrázza a társadalmat, amely követeli az egyensúly helyreállítását az igazság nevében és az igazságszolgáltatás teljesíti kötelességét.

Nem hagyhatjuk itt szó nélkül a bírók, Korn Lajos elnök és Vattay József kir. ügyész munkáját sem. Az elismerés hangján kell szólnunk a súlyos feladatok kötelességszerű, pontos teljesítéséről. Talán a legsúlyosabb feladata volt ez ügyben Vattay Józsefnek, aki a rejtélyes bűnügy szálainak kibogozásában szinte emberfeletti munkát végzett. A védők is emberül feleltek meg védői hivatásuknak és nekik nagy részük van abban, hogy a tárgyalás, — amit különben az ügyész is kifejezett beszédében — minden zavaró incidens nélkül folyt le.

A vasárnapi és a hétfői tárgyalásról részletes tudósításunk a következő:

A vasárnapi tárgyalás.

Vasárnap délelőtt fél kilenc órakor kezdődött a tárgyalás, amikor a védők folytatták replikájukat. Dr. Stokker József Sipoş Bálint védője ismételen hangzott, hogy Sipoş nem lehet bűnös Nagy Bálintné megöletésében, az istráng, amelylyel Nagynét megfojtották nem is lehetett Sipoşé, hanem Nagy Bálinté, mert Sipoşnak nincs se kocsija, se lova. Ismételen kérte, hogy védencét a védőbeszédében indokoltak alapján erős felindulásban, vagy legalább is nem előre megfontolt szándékkal elkövetett emberölés bűntében mondják ki bűnösnek. Azután dr. Szűcs Mihály mondott mély hatású beszédet.

Egy rejtélyes levél.

Hogy pedig ez a nap se muljék el szenzáció nélkül, arról egy újpesti asztalos mester, Krecsányi Gyula gondoskodott. Krecsányi egy levelet küldött Bary József törvényszéki elnök-

nek, amelyben előadja, hogy őt nagyon furdalja a lelkiismeret, nem hallgathat tovább, meg kell írnia, hogy Sipoş Bálint őt — aki még akkor jákóhodoson volt asztalos — reá akarta bérni Filipás megöletésére. Egy nikkelt órát ígért nek jutalmul, ha elteszi Filipást láb alól. Ennyit elárul már most de még több és fontosabb adatot is tud.

Az elnök megkérdezte a vádlottaktól, hogy ismertek-e jákóhodoson Krecsányi nevű asztalos mestert. Mindhárman azt felelték, hogy nem is hallották ezt a nevet, a községben nincs is asztalos.

A levél felett, amelynek írója valószínűleg nem normális agyu ember, egyszerűen napirendre tértek.

Ezután az elnök a tárgyalás folytatását hétfőn félkilencre halasztotta.

Az ítélet napja.

Még félkilenc sem volt, amikor a tárgyalási terem a közönség szüntűltig megtöltötte. Valami ideges izgatottság uralkodik a kíváncsi tömegben, mindenki el van készülve, hogy ma itt élet és halál felett döntenek az esküdtek. Rendőrök állanak az ajtónál, mert a folyosóra is sokan kiszorultak az érdeklődők közül. Mikor pedig déluán két óra tájban villámgyorsasággal elterjedt az esküdtek verdiktjének híre, hatalmas tömeg lepte el a törvényszéki palota előtti teret és ott maradtak egész négy óráig, amíg az elítélteket vissza vezették az ügyészégi fogházba.

Háromnegyed kilenc volt, mikor bevonultak a vádlottak szuronyos őrk kíséretében és az elnök megnyitotta a tárgyalást. Megkérdezte a vádlottakat, hogy van-e még valami mondani valójuk. Nagy Bálint és Filipásné nemmel feleltek, Sipoş Bálint azonban egész kis védőbeszédet mondott.

Sipoş védőbeszede.

Mindenkit bámulatra ragadott Sipoş háromnegyedórás beszéde, aki — tekintve, hogy tanulatlan talusi paraszt ember — meglepő intelligenciával fejtegette, hogy ő nem részes Nagy Bálintné megöletésében és hogy Filipást jogos önvédelemmel ölte meg. Polemizált védővel, az ügyészszel, visszautasította a gyanúsítást felesége halálára vonatkozólag. Semmit el nem tagadok, — mondotta — mert, aki megvallja bűnét, az Isten előtt irgalmat talál. Elmondta, hogy mikor az uton Filipással találkozott, az őt megtámadta, bicskát rántott ki és ő csak ekkor vette elő a revolverét és lötte le az áldozatot. Az elnök többször figyelmeztette, hogy ne bocsájtkozzék ismétlésekbe, azonban Sipoş rendületlenül elmondotta a mondanivalóját, mivel azonban nem használt semmit az ügyének.

Ezután a bíróság visszavonult, hogy a kérdéseket véglegesen megállapítsa. A már eddig feltett kérdésekhez még egy kérdést csatolt a bíróság:

Sipoş Bálint Filipás megöletését jogos önvédelemből követte-e el?

Elnöki rezümé.

Dr. Korn Lajos elnök valóban szép, objektív beszédben tárta fel az esküdtek kötelességét. Igen sok jogszemlő jött be az elnök rezüméjára, akik a laikus közönséggel együtt nagy figyelemmel hallgatták a komoly, megfontolt fejtegetést.

— Az esküdt urak itélkezni fognak, — mondotta. — Nagy jog ez, a polgárnak talán legszebb joga, midőn polgártársai felett maga mondhat ítéletet. De minden jog mellett ott van a kötelesség. Joguk van itélkezni, de emellett ott áll az a kötelesség, hogy a törvényt megtartva itélkezzenek. A törvényt megtartva, szándékosan emeltem ki ezt a két szót. Hallottak már olyan kijelentéseket, hogy az esküdtek joga van lelkiismeretére hivatkozva felül-emelkedni a törvényen és talán nem bűnöst mondani olyankor, mikor a törvény azt állapítja meg. Ezek frázisok. Nem ez volt azok intenciója, kik az esküdtszéki intézményt megalkották.

Az az elv vezérelte őket, hogy az állampolgárok, akik résztvesznek a törvény megalkotásában, annak alkalmazásában is részt vegyenek. Az esküdtszéki intézmény nem mindent megbocsátó, kegyelmetadó intézmény. Az esküdtek nem szabad eltérni a törvénytől, mert az esküdt nem a törvényen felül álló hatalom, hanem bíró. Az itélkezés nem a szív, hanem az ész műve. Nem önkényes magyarázat az, nem annak a bírónak az önkényes magyarázata, akiről a frázisok azt mondják, hogy nem tud a törvénykönyvek levegőjéből a való életbe kiemelkedni, hanem azoké, akik ezt az intézményt megalkották. Részletesen fejtegeti az esküdteknek a hozzájuk intézendő kérdéseket és a szóban forgó bűncselekmény kritériumait. Teljesítsék kötelességüket lelkiismeretük, legjobb tudásuk, a törvény és igazság szeriort.

Féltizenkettő volt, amikor az esküdtek ítélethozatalra vonultak vissza.

A halálthozó verdikt.

Sokáig, két és fél órán keresztül tanácskoztak az esküdtek. Ezalatt mind többen és többen jöttek a terembe. Eppen ebéd ideje alatt megfeszített türelemmel várt a közönség, senki sem mozdult a helyéről, mert minden percben várni lehetett, hogy megnyíljon az esküdtek szobájának lezárt ajtaja és kihirdetik a verdiktet. Számitgatták az esélyeket és mondhatjuk, hogy a verdikt, különösen Sipoş és Nagy Bálintra vonatkozólag nem keltett meglepetést. Az izgalom moraja nőtön nőtt.

Vegre háromnegyed két órakor bevonultak az esküdtek. A zaj elcsendesül, halotti néma csend van a tulzsufolt teremben, visszafojtott lélekzettel figyel mindenki.

Lajos Lajos az esküdtek főnöke tompa, mély, de erős határozott hangon olvassa a verdiktet:

B csületemre és lelkiismeretemre, Isten és emberek előtt bizonyítom, hogy az esküdtek határozata a következő:

Nagy Bálintné megöletésére vonatkozólag:

I. Főkérdés: Bűnös-e Nagy Bálint abban, hogy Jakóhodoson 1910. július 9-én házastársát akár egyedül, akár Sipoşsal együtt és közösen előre megfontolt szándékkal megölte?

— Hárna több igen.

II. Bűnös-e Sipoş Bálint abban, hogy...

Veiszlovits Adolf és Fia

cég „Concordia Entreprise des Pompes Funébres“ Első nagyváradai temetkezési vállalatával és márvány művek gyárával Rákóczi-ut 13. sz. a. épült házába (a régi Apolló épülettel szemben) ÁTKÖLTÖZÖTT.

Az 1858. év óta fennálló vállalat jóakaratu pártfogását és támogatását új otthonában is kéri kiváló tisztelettel **Veiszlovits Lajos.**

Nagy Bálintné akár egyedül, akár Nagy Bálinttal együtt és közösen előre megfontolt szándékkal megölte?

— Hétnél több igen.

Filipás Lőrinc megölésére vonatkozólag:

Bűnös-e Sipos Bálint abban, hogy Filipás Lőrincet a Hegyközsézséimre és Csatár közötti úton 1911. május 15-én előre megfontolt szándékkal, a reá intézett 3 revolverlövessel meggyilkolta?

Hétnél több igen.

Filipás Lőrincével szemben felmentő határozatot hoztak az esküdtek, amennyiben nem alátámasztják a felbujtásban.

A megdöbbenés, de egytálla a helyeslés halk moraja hangzott végig a tömegben a verdikt hallatára.

Bevezetik a vádlottakat, akik halotthalványon foglalják el helyüket; Sipos is, aki a tárgyalás folyamata alatt cinikus nyugalommal és bátran tagadott, ma már megdörtnek látszik, sőt sirt is a tárgyalás alatt.

A jegyző felolvassa előttük a verdiktet. Néma mozdulatlanlanságban hallgatják a vádlottak, akiknek megmagyarázza az elnök, hogy Nagy Bálintot egy rendbeli, Sipos Bálintot pedig két rendbeli gyilkosságban mondták ki bűnösnek az esküdtek, Filipásné ellenben felmentették.

— Megértették a határozatot? — kérdezte az elnök.

Halk igen a felelet.

Most felállt Vettay kir. ügyész és kérte elsősorban Filipásné felmentését, Nagy Bálintra és Sipos Bálintra a legssigorubb büntetés kiszabását kérte: a kötél általi halálbüntetést.

Dr Medvigy Gábor és dr Stokker József rövid, hatásos szavakban kérték az enyhítő szakassok alkalmazását, dr Sebő Mihály Filipásné védője pedig védeence azonnali szabadlábra helyezését kérte.

Az elnök megkérdezte a vádlottaktól, hogy kívának-e még valamit a büntetésre vonatkozólag mondani.

Nagy Bálint azt felelte: Nem kívánok.

Sipos Bálint ezzel a szóval felelt: Odabizom.

Az ítélet.

Két óra után vonultak vissza a bírák, hogy meghozzák az ítéletet. Feltűnően hosszú ideig tanácskoztak. A közönség pedig várt, várt rendületlenül.

Három óra elmúlt már, amikor ismét bevonultak a bírók és az elnök a nagy néma, nehéz csendben kibirdette az ítéletet ő Felsége a király nevében:

A bíróság Nagy Bálintot egyrendbeli gyilkosság büntetésében mondja ki bűnösnek és ezért életfogytig tartó fegyházra,

Sipos Bálintot két rendbeli gyilkosság büntetésében mondja ki bűnösnek és

kötél általi halálra

ítéli.

Filipásné pedig felmentette és azonnal szabadlábra is helyezte.

Halotthalványan hallgatta végig a két bűnös az ítéletet. Siposnak egy arcizma sem rándul meg a halálos ítélet kimondásakor.

Mindenkinek erősebben vert a szive és önkénytelenül is kitörő halk zugás hangzott fel, megdöbbenés hangja. Hiába, a halálos ítélet, a halál szava először megdöbbenést, iszonyatot kelt az élő emberben akkor is, ha igazságos és ha ez az igazság őt megnyugtatja . . .

— *Faj Istenem!* . . . egy asszony hangosan felsokogott ezekkel a szavakkal. Nagy Bálint második felesége volt.

Az ügyész az ítéletben megnyugodott, a védők semmiségi panaszt jelentettek be.

Az elnök azután megkérdezte Sipostól, hogy kíván-e kegyelmi kérvénnyel élni a királyhoz.

Sipos először nem tud felelni, majd ismételt kérdésre nagyon csendesen feleli, hogy: igen.

Kiderült a pesti váltóhamisítás.

A budapesti 260 ezer koronás bankcsalás ügye tegnap megoldást nyert, amennyiben a rendőrség kiderítette az igazi esalókat. A tegnapi kihallgatások során az öngyilkossági kísérletet elkövetett Rihliczky Zoltán beismerte, hogy a csalást ő követte el egyik hivatalnok társa Bajor Lajos segítségével.

Rihliczky Zoltán nagyszalontai származású. Nagyszalontán banktisztviselő volt az édes atya is és a testvére most is főkönyvelő. Altitól a család nyomára úgy jött rá a rendőrség, hogy Rihliczkynek a Nagyszalontai Népbankban volt egy 180 koronás váltója, melyet rendszeresen fizetett 20 koronás részletekben.

Est a váltót anélkül, hogy valaki sürgette volna októberben teljesen kifizette. A nagyszalontai nyomozás teljesítésére egy rendőrfogalmazó és egy detektív utaztak le. Mikor a nagyszalontai nyomozás tartott, akkor követte el az öngyilkossági kísérletet Rihliczky.

A detektívek tegnap még Nagyszalontán kutattak, azonban nem találtak semmi gyanúsat a váltó kifizetésén kívül. Rihliczky testvérénél is folytatták a vizsgálatot, itt azonban semmit sem találtak. A Rihliczky család Nagyszalontán minden gyanútól távol és köztiszteltben áll. Rihliczky Zoltán beismerte azt is, hogy a pénzt idegen nevek alatt helyezte el két részletekben és pedig egy 100 és egy 30 ezer koronás részletben. Est a pénzt meg is találta a rendőrség.

A pénz másik felét Bajor Lajos pénztári tisztviselő kapta, aki a vizsgálat során Budapestről megszökött állítólag Amerikába.

Az államrendőrség tegnap távirati úton hívta fel a nagyvárad rendőrség figyelmét a szökésben lévő csalóra. A megszökött Bajor 37 éves banktisztviselő, bessél magyarul és németül. Magassága 170 centiméter, erős vállas ember.

Arca hosszas, haja egészen barna, a fejten kopasszódó. Bajusza angolosan nyírott. Szeme barna, orra rendes, fogai épek. A szökés alkalmával barna, sötét átmeneti felöltöt viselt.

Késő éjjel jelenti tudósítónk, hogy Rihliczky Zoltán bátyja, Jeromos, ki egy szalontai takarékpénztárban könyvelő, mikor megtudta öccsének vallomását, mérget ivott. Az orvosok gyomormosást alkalmastak és megmentették.

Sipos Orbán képviselő. Szolnokon Sipos Orbán kir. tanácsos, nyug. biharmegyei tanfelügyelőt egyhangulag a kerület országgyűlési képviselőjévé választották Kossuth párti programmal. Nagy Emil lemondása után a központ Ssatmári Mórt, majd Visontai Somát akarta a Kossuth párt hivatalos jelöltül a kerületben, azonban a tulajdonán római katolikus választókból álló kerület ezeket nem fo-

gadta el. Sipos Orbán különben népszerű az egész Jászországban; odaváló ember, ott működött mint jászok kapitány, illetve alispán, továbbá három cikluson át képviselte Jászberényt Senyey párti programmal. 1870. országos kath. autonómiai gyűlés mint autonómiai képviselő vett részt. Később Biharmegye és Nagyvárad kir. tanfelügyelője lett s itt élt mintegy két évtizedig Nagyváradon s nemcsak hazafiságtól izzó hivatalos működésében, hanem társadalmi szereplésével a legszeleesebb körben tiszteletet, elismerést, népszerűséget vívott ki. Megválasztása által a képviselőház igen jeles, buzgó tagot nyert.

Rablótámadás Nagyváradon.

Vakmerő rablótámadásnak volt a színhelye tegnap este Nagyváradon a Szarvassor. Márk János 32 éves görbedi földműves vasárnap este bejött a nagyvásárra feleségével és Gróza György nevű sógorával. A görbedik a nagypiactéren ötöttek szállást, honnan este 10 óra tájban bementek Karcis Péter 23. sz. a. korcsmájába azzal, hogy Márk János a feleségét a korcsmába helyezi el éjszakai szállásra, mivel kint hideg volt. A korcsmában találkoztak Gróza Demeter köztűzérel, ki Márk Jánosnak testvére s a társaság egy asztalhoz ült, ahol beszélgettek.

A korcsmában való tartózkodásuk ideje alatt egy ismeretlen ember a korcsma árusító asztalán halat evet. Ennek az embernek a társaságában volt még egy fiatalabb ember és egy cigány kinézésű nő. 11 óra után a korcsmáros összes vendégeit távosásra szólította fel. Az árusító asztal mellett levő ismeretlen ember, a társaságában levő asszony és a fiatal oláh legény a korcsmából legelőször mentek ki. Nehány perc múlva követték őket Márk János és pedig: elől ment Márk János, Gróza Demeter nevű tűzér sógorával s annak egyik barátjával, kinek neve mindez ideig nincs megállapítva. Amint az ismeretlen tettesek Márk János közeledtét, észrevették az idősebbik (kit a kormáros Ferinek nevezett) Márk Jánosra minden indok nélkül egy lövést tett. A lövés után Márk János ezt mondta:

— Feri, miért bántasz engem, én nem ártottam neked soha.

Erre az ismeretlen Feri még öt lövéssel felelt, melyek közül egyik Márk János bal lábának térdkalácsát, két lövés bal karját, egy lövés Gróza Demeter tűzérnek a száját s egyik a tűzér barátjának arcát találta.

Márk János súlyos sebei következtében néhány lépést tehetett s eszméletlenül rogyott össze.

Gróza Demeter tűzért testvére, Gróza György bevitte a tűzér lakonyába, honnan szintén eszméletlen állapotban szállították be a csapatkórházba. Gróza Demeternek tűzér barátja nyomtalanul eltűnt az eset helyszínéről.

A helyszínre érkezett tiszti orvos, Márk János sebeit segiteni nem tudott. Nagy vérvesztesség után a mentők bevitték a biharmegyei kórházba. Kihallgatása során a rendőrtisztviselőnek csak annyit mondott, hogy bántalmazóját nem ismeri s hogy miért bántották, nem tudja.

A véres esetnek szemtanui Márk Jánosé és testvéréé Gróza György tudtak némi felvilágosítást adni, kik sértetlenül maradtak, a kihallgatások és szemleleírások nyomán s a

x Karácsonyi és Ujévi imakönyvek, ifjúsági iratok, mesés könyvek, képeskönyvek, levélpapírok nagy választékban érkeztek **Benkő Arthur** könyv- és papírkereskedésének Rákóczi-ut 54. szám. TELEFON 870.

ORSZÁGOS KÖZVETÍTŐ BANK RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Nagyvárad, Rimanóczy-utca 9. I. em.

Kieszközöl

törlesztéses és jelzálog kölcsönöket,

Financirozza HÁZAK VÉTELÉT és ELADÁSÁT és azokra, mint minden más ingatlanra a legmagasabb értékbecslés szerint GYORSAN OLCSO KÖLCSÖNT folyósítat.

Rimanóczy műbutorgyár.

::: Állandó bútorkiállítás. :::

I. rendű tölgy és bükkfa parketta saját gyártmány.

Saját készítményű modern cserépkályhák állandóan raktáron. Elvállalja kályhák javítását.

Raktár és iroda: Rákóczy-ut, saját ház.

::: TELEFON: 796. :::

Költségvetés díjtalan.

Értesítés.

Van szerencsénk a mélyen tisztelt háztulajdonos urak becses tudomására hozni, hogy **Óváry Lajos kályhás üzletét** átvettük s az eddigi szolid alapon folytatjuk

ÓVÁRY TESTVÉREK

cég alatt.

Kiváló jóságú modern és izléses kályháinkkal, pontos kiszolgálással és becsületes munkával óhajtunk továbbra is mélyen tisztelt megrendelőink elismerését kinyerni s a boldogult elődünk által szerzett bizalmat továbbra is fentartani. A legdivatosabb és legegyszerűsített

cserépkályhák állandóan raktáron vannak.

Javítási munkák a legrövidebb idő alatt eszközölhetnek. Nagybecsű megrendeléseiket kérve, vagyunk tisztelettel

Óváry Testvérek kályhás iparosok

[(Óváry Lajos utóda)]

Csengeri-utca 27. szám.

SZINHÁZ.

Heti műsor:

Kedd: Hölgyek öröme.
Szerda: Hölgyek öröme.
Csütörtök délután ifjúsági előadás: Hamlet, este: Artatlan Zsuzsi.
Péntek: Éljen a király.
Szombat: Kis gróf.
Vasárnap este: Madarász.

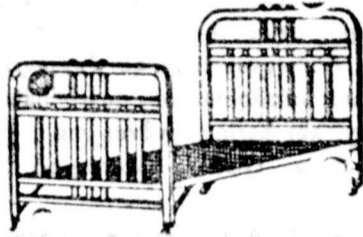
A hölgyek öröme.

A hölgyek öröme nem más, mint a nőhódító öszabász, aki után egész Páris hölgyvilága bomlik a nagyhercegektől a főnőkök

feleségéig. Többet a darab tartalmából nem mondhatunk el, mert a mi lapunkat nem nyomtatják piros papírra, mint a tegnapi színlapot.

Tóth Elek pompás volt a piperkőc Don Juan szerepében, Hunyady, Sik, Leővey, Hunyadiné, Etsy, Kabos, Szentgyörgyi, Aranyossy mind kitűnően megállták a helyüket s az efféle francia bohózatokban összehalmozott komikus helyzetekhez elengedhetlenül szükséges összjáték kifogástalan gördülékeny volt. A telt ház nagyon jól mulatott a trágársága mellett is elég szellemes darabon s a szereplők jó játékán.

Vas és rezbutor

gyári rakitári

Székrenyagy 3 matracal 20 korona

Sodronybetét 10 korona

Rézkarmiss 4 korona

Gyermekagy 24 koronától feljebb, kapható

Kohn Adolf

vaskereskedőnél Nagyvárad, Kossuth-utca 10 sz. Telefon 636.

IRODALOM.

Szabolcska Mihály Nagyváradon.

Vasárnap, e hó 17 én, fényes irodalmi ünnepség lesz Nagyváradon. Szabolcska Mihály, a nagynevű költő, érkezik Nagyváradra, mint a Szigligeti Társaság vendége és résztvesz a társaság felolvasó ülésén, ahol újabb költeményeit mutatja be irodalomszerető közönségünknek. A kiváló költő szombaton érkezik Temesvárról és este megjelenik a Muzsikaszó hangversenyén, melyet a Petőfi Társaság és a Szigligeti Társaság rendeznek. Vasárnap délelőtt 11 órakor lesz a Szigligeti Társaság felolvasó ülése a városháza dísztermében, amely iránt már is óriás érdeklődés mutatkozik. A felolvasó ülés után a társaság, kitűnő vendége részére társasbédét rendez.

ZENE.

Pálmay Ilka és Bura Karcsi. A legzseriálisabb magyar színésznő és a legtüzesebb vérű magyar cigány: a csodálatos **Pálmay Ilka**, ezer bűbajos, édes, romantikus történet istenített hősnője a mi **Bura Karcsi** muzsikája mellett fogja énekelni a Petőfi Társaság és Szigligeti-Társaság december 16-iki Muzsikaszó hangversenyén **Papp Zoltán** tüzzel pattant gyönyörű nótáit. A fényes hangverseny, melyet a Petőfi család siremlékének költségeire, Petőfi szellemének ünnepére rendeznek, valóban egyike lesz a legkiváltságosabb művészi szenzációknak, amiben a vidék részesülhet. A koncert jegyie már elővételeiben is kelnek Vidor Manónál.

A mai hangverseny. Kedden este a Csarnok nagytermében hangversenyt tart **Juan Manén**, a világ hírhedű begedűművész és jeles magyar kísérője **Szántó Tivadar** zongoraművész. A hangverseny egyik legkiemelkedőbb

programszáma a híres **Kreutzer-szonáta**, a legbatalmasabb zenei munka. Ezt a versenyszámot is bemutatják a keddi estén s ez maga is oly művészi esemény, amilyenre kevés példát tudunk Nagyvárad — immár eléggé fejlett — zeneéletében. A hangverseny rendezőse kéri a közönséget, hogy a művészekre való tekintetből is, de azért is, mert az egyes számok között az ajtókat bezárják, pontosan jelenjék meg a kezdés időpontjában.

TÁVIRATOK.

Az olasz-török háború.

Konstantinápoly, dec. 11.

(Saját tudósítónktól.) A törökök szabadon bocsátottak 300 gonosztevőt, akik az arabs lázadást támogatták.

Osszeesküvés Lisszabonban.

Lisszabon, dec. 11.

(Saját tud.) A kormány összeesküvésnek jött nyomára. A «Sao Gabriel» tengerészei szövetkeztek a 16. gyalogezreddel, hogy éjnek idején a köztársasági gárdát megtámadják. Most nyugalom van.

NYILTTÉR.

A Muzsikaszó

hangversenye

december 16. szombaton

a Vigadó nagytermében.

Közreműködnek: Pálmay Ilka, Rózahegyi Kálmán, Papp Zoltán, Ferenczy Zoltán, Sárosi Bandi.

Jegyek **VIDOR MANÓ** könyvkereskedésében.

NEUMANN TESTVÉREK

Üvegfestészeti és díszüvegezési műintézet.

Üvegcsiszoló és tükör árugyár.

NAGYVÁRAD, RÁKÓCZI-UT 55. SZÁM.

A főtisztelendő papság szives figyelmébe ajánljuk műtermünket

templom ablakok díszüvegezések készítésére, művészi és egyszerűbb kivitelben ólom keretbe foglalva.

CZÉGÜNK TÖBSZÓRŐSEN KITUNTETVE.

Telefon 1164.

nyomozás megállapította, hogy a vérengzés. Nagy Tivadar alais Nagy Ferenc miklózlári rovtomultu napszamos követte el. A tanuk bmondása szerint a tettesek a Gilányi utcán futottak el.

Mikor Márkis János összeesett, Nagy Ferenc feleségének azt mondta, hogy meneküljünk, mire az asszony a Sándor-utcába futott. Nagy Ferenc társának személyazonosságát, ki egyébként az ügyben nem végzett activ szerepet, mindezt megállapítani nem sikerült. A támadók kézrekerítése iránt a rendőrség a legseleesebbkorú intézkedéseket tette meg.

Az esetről a rendőrség értesítette a királyi ügyészséget, melynek indítványára Kérchy Péter vizsgálóbíró Márkis Jánost éjféli után eskü alatt kihallgatta.

Márkis János és Gróza Demeter sérülése életveszélyes, Gróza barátjának pedig súlyos, de nem életveszélyes. Gróza Demeternek a golyó a szájába hatolt, néhány fogát kiverte és túltörően akad meg a golyó, Gróza Demeter mindeztideig kihallgatható nem volt.

FLEGMAN

új áruházát
megnyitotta,

melynek megtekintésére a
n. é. közönséget tisztelettel meghívja.

13 K 50

13 K 50

Urak figyelmébe!

„THE ROOSEWELT SCHOE“

férfi box fűzős, gombos, rendes
vagy amerikai alakban

kötött minőségű

Goodyear welt készítés

13 korona 50 fillér

kapható. — Egyedüli raktár

REICHARD áruháza

szégnél.

13 K 50

13 K 50

Tisztelettel értesitem Nagyvárad város és Biharmegye nagyérdemű közönségét, hogy az 1792-ik évben alapított

ékszer-, arany- és ezüstnemű üzletemet f. év december havában

teljesen újonnan berendezve s a legkényesebb igényeknek megfelelő áruval felszerelve

nyitom meg a Bémer-téren

újonnan épülő özv. Kolosváry Sándorné házában. — Jutányos árak, szolid kiszolgálás, óriási választék. — Kérve a nagyérdemű közönség nagybecsű pártfogását. — Tisztelettel:

Kolosváry Sándor,

ékszerész, arany- és ezüstműves.

Ideiglenes helyiség Rákóczi-ut 5. Veszlovits-ház, az Orsolya zárda templomával szemben.

UJDONSÁGOK.

* **A püspök vendégei.** Gróf Széchenyi Jenő, gróf Erdődy Tamás és gróf Erdődy Lajos Nagyváradra érkeztek s pár napig gróf Széchenyi Miklós megyés püspöknek szívesen látott vendégei.

* **Vetítő-est.** A Katolikus Kör mai vetítő estélyén Lacsny Ince premontrei rendi tanár tart előadást a *Föld történetéről*. Kezdeté fél 6 órakor.

* **Eljegyzés az uralkodó családban.** Eljegyzés volt tegnap az uralkodó családban. Frigyes főherceg és Isabella főhercegnő leányát, Isabella főhercegnőt eljegyezte György bajor herceg. Lipót bajor herceg és Gizella főhercegnő fia. A menyasszony, aki *Posszonyban* született, a múlt hónapban volt huszonhárom éves. A vőegény, aki harmincegy éves, a király unokája; anyja, Gizella főhercegnő a király leánya.

* **Az új budai szerb püspök.** Karlócáról jelentik a Magyar Távirati Irodának: A püspöki színt mai ülésén budai püspökké Vidicki György archimandritát, vikáriussá pedig Zerevnski archimandritát választotta meg.

* **Az Apolló felépítése.** Rimanóczy Kálmán műépítész tegnap bemutatta az Apolló helyére tervezett díszes bérház tervét. A három emeletes épületben modern kávéház, kényelmes lakások, üzemhelyiségek lesznek. Az építés mintegy 960,000 koronára van felvéve. A város meghirdeti a pályázatot alternatív feltételekkel: tisztán csak az építésre, tisztán csak a bérletre és együtt az építésre és a bérletre. Ideje volna már, ha végleg döntenének az építés kérdésében, mert addig-addig húzódik az ügy, míg többséget tudnak összetoborzani azok, akik az épület és telek eladását erőszakolják, s elpocskolják a város ezen utolsó értékes telkét is.

* **Csendőlet a korcsmában.** Tegnap éjjel Filip János ináncsi napszamos egy ottani korcsmában összeszólaikozott Mihucz János napszamosal, ki a veszekedés folyama alatt kést rántott s Filipnek hasát felmeteszette. Filip Jánost súlyos sebeivel a biharmegyei kórházba szállították. Állapota életveszélyes. Az ináncsi csendőrség a nyomozást folytatja.

* **Postarablás Aradon.** Aradról jelenti tudósítónk Ma az a hír terjedt el a városban, éjjel az itteni posta- és távirtda hivatalba álkulcsos betörők hatoltak be és miután mindent összeforgattak, 26000 koronát magukhoz véve megleptek. Az ismeretlen tettesek az udvarról jutottak a hivatalba. A rendőrség a tettesek kézrekerítése iránt széleskörű nyomozást indított. Minthogy Arad a nagyváradai posta- és távirtda igazgatóság területebe tartozik, tudósítónk ez ügyben felkereste Siket Traján nagyváradai posta- és távirtda igazgatót, aki kijelentette, hogy betörésről egyáltalában nincs szó, annyi igaz, hogy az aradi 3-as számú postahivatalból egy 4500 koronás csekket ellopottak. A vizsgálat megejtése végett vizgaló biztos lett kiküldve.

* **Ülések a vármegyén.** A decemberi közgyűlést megelőzőleg e hét folyamán megkezdődnek a választmányi ülések. Tizenharmadikán a negyedik, 14-én a kórházi választmány és a harmadik, 16-án az első és 19-én

a második szakosztályok tartanak ülést. 18-án a tisztai nyugdíj-bizottság fogja megtartani rendszeres évnegyedes ülését.

* **Negyven évi szolgálat után.** Egyszerűségben is lélekemelő, szép ünnepség folyt le vasárnap a nagyváradai I. szert. káptalan iklódi puszta uradalmában. Egy szerény, egyszerű uradalmi cseléd: Butka György volt az ünnepély központja, aki már 40 év óta szolgálja becsületesen, szorgalmasan az uradalmat. Mivel munkaközben a szecskevágó elvágta egyik kezén az ujjakat, jelenleg mint kerülő szolgál s egyik gyermekét tanítónak neveltette, aki jelenleg Sitervölgyön állami tanító. Az öreg cseléd 40 évi hű szolgálatát a földmívelésügyi miniszter 100 korona jutalommal és kitüntető okirattal, a káptalan pedig az 1896-ban uradalmi cselédek jutalmazására alapított Szent László ezüst éremmel s az ezzel járó 50 korona és további évi 10 koronával üntette ki. Az ünnepélyes alkalomra összegyűltek az uradalom tisztikara és a cselédség, mintegy 400-an, akik jelenlétében folyt le a jutalmak átadása. A hatóság képviselőjében Poyvár Ernő szolgabíró, a káptalan részéről pedig dr. Karácsonyi János prépost-kanonok voltak jelen. Első sorban Poyvár Ernő szolgabíró szép beszédet intézett Butka Györgyhez s átnyújtotta neki a földmívelésügyi miniszter 100 korona jutalmát és a kitüntető okiratot; majd dr. Karácsonyi János kanonok tüzte fel az ünnepelt mellére a Szent László ezüst érmét, hatásos beszéd kíséretében, amelyben méltatta a hűség, becsületes munka érdemét. Adatta továbbá az éremmel járó 50 korona jutalmát. A megjutalmazott derék öreg cseléd helyett annak tanító fia mondott köszönetet a kitüntetésért a miniszternek és a káptalannak, továbbá hálásan köszönte meg dr. Karácsonyi János kanonoknak és Poyvár Ernő szolgabírónak az elismerő szavakat és a jutalmak átadásával járó láradtságot. Ezután az uradalmi tisztikar, valamint cselédársai üdvözölték a kitüntetett derék öreg embert.

x **Csillár és fémáru gyártási telep:** Nagyvárad Iroda s raktár Szt. János-u. 1. Bémer-tér 3. Telefon 556. Készítik a legizesebb kivitelben modern és stilszerű csillárokat, villamos, gáz vagy petroleumra. Átalakítások s régi csillárok galvanizálása; villamos motor, világítási és csengő berendezések a legolcsóbban. Kiváló tisztelettel STERN ADOLF. 33

x **Házvezetőnői állást keres középkorú urinő, magános urnál vagy urnónél, helyben vagy vidéken.** Czím: Nagyvárad, Sal Ferencz-utca 13. sz. alatt.

x **Karácsonyi!!!** cukorka nagyvásár Aszódinál Kossuth-utca. Szaloncukrok, figurák, csillárok, díszek, ezer és ezer-féle édességek karácsonyfára nagyban és kicsinyben kaphatók lesznek. Nagyvárad, Sas-palota. Telefon 635. és Cukorka királynál Kert-utca országos hírű karácsonyi cukorka vásár egyedül csak Aszódinál.

ÓVÁS.

Óvakodjunk a selejtes
kézi munkáktól, Bóvil
árut ne vegyen, mikor

ujat és szépet

nálam az ellsmert olcsó
áron szerezhethet be.

TÁTRAY GUSZTÁV

Rákóczi-ut 4. sz. — Telefon 783.

Figyeljünk a cégre

BODOKI MATHILD

A legtisztább és legértékesebb lugos savanyúvíz.
Pezsgővel vagy borral pompás ital.
Főraktár: IFJ. ULMANN IZIDOR és FIAI cégéül.
Telefon 253.

Kapható minden nagyobb fűszerüzletben és vendéglőben.

KÖZGAZDASÁG.

Gabona üzlet.

Borgida Béla és Társa jelentése
Budapesten

A gabonaföldszén tegnap változatlan volt az irányzat. Készáru forgalom szintén változatlan árák mellett.

Határidők sárlata:

Apr. lisi buza (1912)	— — —	11-84
Aprilisi rozs	— — —	10-73
Aprilisi zab	— — —	9-74
Májusi tengeri (1912)	— — —	8-43

Budapesti értéktőzsde.

Magyar Általános Hitelbank nagyváradi fiókjának távirati jelentése.

Magyar hitelrészvény	— — —	848.50
Osztó hitelrészvény	— — —	648.25
Jelzálogbank	— — —	498.25
Leszámitoló és pénzváltó	— — —	578.50
Salgótarjáni kőszén	— — —	673.—
Közuti vasut	— — —	825.—
Rimamurányi vasmű	— — —	672.50
Városi vasut	— — —	419.—

A szerkesztésért felelős:

Dr VUCSKICS GYULA

Karácsonyi vásár!

Versenyen kívüli olcsó árban kaphatók

órák és arany ékszerek
Szilágyi Géza és Tsa
ékszerésznél

Nagyvárad, Rákóczi-ut 4.

Helyi és vidéki telefon 630.

„Mesés“

cipők láthatók a

Moskovits anatómiai cipőgyár

Bémertéri

fióközletének kirakataiban.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatala.

27698—1911. sz.

Hirdetmény.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatala mint I. foku iparhatóság ezennel közhírré teszi, hogy Pázmány Lajos által felállítani szándékolt asztalos ipartelep telepengedélyezése tárgyában f. évi december hó 14. napjának délelőtti 11 órájára a Bethler-u. 38/682. sz. házhoz helyszíni tárgyalást tűzött ki, amely körülményről az érdekeltek oly figyelmeztetéssel értesítettek, hogy esetleges kifogásaikat a helyszíni tárgyalás alkalmával adják elő, mert a későbbben teendő felszólamlások figyelembe vételni nem fognak.
Nagyvárad, 1911. november 7.

Gerő,
rendőrkapitány.

Telefon: 629. sz. Telefon: 629. sz.

PÁL SÁNDOR

műbútorasztalos

Nagyvárad, Uri-utca 49. szám.

Elvállal minden szakmájába vágó munkát, u. m.: matt és fényezett szobaberendezések, konyhabutorok készítését és portál munkákat.

Jó és izléses munkáért jótállok.

Telefon: 629. sz. Telefon: 629. sz.
192

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatala.

28593—1911. sz.

Hirdetmény.

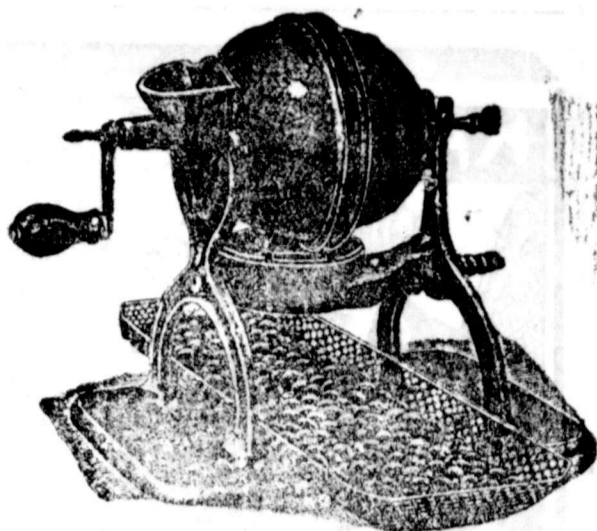
Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatala, mint I. foku iparhatóság ezennel közhírré teszi, hogy Grünwald Jenő által felállítani szándékolt tűzifa és kőszén telep telepengedélyezése tárgyában f. évi december hó 14-ik napjának délelőtti 10 órájára a Kolozsvári-utca 10. sz. házhoz helyszíni tárgyalást tűzött ki, amely körülményről az érdekeltek oly figyelmeztetéssel értesítettek, hogy esetleges kifogásaikat a helyszíni tárgyalás alkalmával adják elő, mert a későbbben teendő felszólamlások figyelembe vételni nem fognak.

Nagyvárad, 1911. november 10.

Gerő,
rendőrkapitány.

Lévai Márton r. t.

könyvnyomdájában egy tanuló
könyvkötészetében egy tanuló
vonalozó-intézetében egy tanuló
doboz gyárában egy tanuló
felvétetik.

Aszódi Mihály

Sas-palota Kossuth-utcai cukorka
és csemege nagyáruházának:

jelentése

Karácsonyra

olcsó gyári árakkal,

mint tudnivaló dolog, Aszódi-cég országra ismert és egyik a legnagyobb, úgy árban, mint választékban mélyen tisztelt vevő közönség figyelmébe ajánlható cikkek: Szalon cukrok kilója 2 koronától. Mesés csillár-dolgok 6 fillértől. Csokoládé alakok 6 fillértől. Megehető finom karamellek 2 fillértől. Diszdobozok, Bonbonok 50 fillértől. Remek játékok finom Bonbonok töltve 20 fillértől kezdve beszerezhetők.

Egyedüli lerakat. Gyermekkedvence. Ezer és ezerféle diszdzolgokkal rendelkezik.

Gyermekkedvencek ajándékba kapnak egy karácsony szép krampuszt, meglepő érdekes.

Karácsonyfák eredeti behozatala, igen olcsó árak mellett.

Datolya, malaga, theakenyér, krach mandula, füge, olaszogyoró, prunella, dió, kókusz dió, halkonszervék, szardíniák, theák, eredeti angol rum stb.

igazán meglepő olcsó árak

mellett szállít Vidéki csomagolás ingyen

Aszódi Mihály

trieszti kávé, thea közvetlen behozatali, cukorka és déligyümölcs nagykereskedő Kossuth utca Sas palota

„Cukorka Király“ Kert-utca.

Bethlehenben nincs szebb karácsony, mint Aszódinál Kossuth-u.

Telefon: Fő üzlet 635. Fiók-üzlet 1016.

A Biharmegyei Gazdák Áru- és Hitelintézete r.-t. sertéshizlaló telepén

kövér sertések

naponként reggel 6 órától, d. u. 6 óráig egyenként is a

napi árakon kaphatók.

KAJARI ODÓN
ELECTROTECHNIKAI VÁLLALATA

NAGYVÁRAD
Lévay-palota (Körös-oldal).

Készít villamos világítási és erőátviteli, valamint csengő és házi telefon berendezéseket. A legjobb minőségű Dr. JUSTH-féle Wolframlámpák 2 korona 30 fillérért kaphatók.

A Biharmegyei Gazdák Áru és Hitelintézete Rt
Nagyvárad, Nagypiac-tér, Andrányi-ház.
Befizetett alaptőke: 1.000.000 korona.

Elfogad takarékbetéteket, ha azok állandók 5%-os kamatoztatásra, továbbá folyószámlai betéteket is elfogad.

A betétkamatadót az intézet fizeti.

Folyószámla hitelt nyújt legkedvezőbb feltételek mellett.

Leszámitól váltókat a legelőnyösebb kamattal mellett gazdálkodók, kereskedők és iparosok részére és foglalkozik mindenféle bankszerű beszedésekkel (incassó) olcsó díj mellett.

Előleget nyújt értékpapírokra, terményekre és árukra; kölcsönöket ad előnyös törlesztés mellett.

Jelzálog és törlesztéses kölcsönöket folyósít házakra és földbirtokokra 161

Legelőcsőbb forrás!

Divatos kézimunkák
kézimunka anyagbeszerzéséhez

KEPES ETELKA

hímző előnyömda üzlete

Kos uth Lajos-utcán,

hol monogrammok, színes és fehérhímzés, fehérneműek, Zugblousok készítése a legszebben eszközöltetnek.

Formára és tartósságra felülmulhatatlanok a MOSKOVITS

anatomiai czipők.

Egységárak: 10, 13, 17 korona.

Nagyváradfi fióküzletek:

I. Kossuth-utca 5. Gyáregület.

II. Bémer-tér, Bazár-épület.

III. Zöldfa-utca 7. sz. Dr. MUNK-ház.

Moskovits Farkas és Társa
czipő és csizmagyár részvénytársaság.

Bumbera István

papi- és polgári szabó
NAGYVÁRAD, BÉMER-TÉR.

Ugy a helybeli mint a megyei főtisztelendő papság szállítója.

Helybeli és vidéki Telefon szám 869.

Nagyvárad város-
VILLAMOS MŰVE
Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Értesítjük a t. közönséget, hogy a
Wolfram lámpák

ára olcsóbb lett, **Wolfram** és egyéb izzólámpák nagy raktára **legelőcsőbb áron** a közönség rendelkezésére áll. Telefon rendelésre ráfizetés nélkül házhoz szállítjuk.

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Költségvetések ingyen

Telefon szám 514.

Etvállaljuk villamos világítási és erőátviteli berendezések felszerelését.

Csillárok,

izzólámpák

állandóan nagy választékban kaphatók.

Villamos motorok

1/4 horsepower méretű nagyságban.

Főszerelő telefonja 55. sz.

Dajkovits E.

fényirodájában
Sas palota

esküvői felvételek a legdiszesebb elrendezésben,

villany felvételei speciálitása
utólérhetetlen.

FÉLIX-FÜRDŐ

téli és nyári gyógyhely. Európa leggazdagabb kénes hévviz forrása. Víz hőfoka 49° C. 17 millió liter víz mennyiség. Csusz, köszvény, ischiás, izzadmányok és női betegségek ellen. 1909 ben 9200 beteg hagyta el gyógyultan, javultan a páratlanul hatásos fürdő gyógyforrásait. **Penzió rendszer október 1-től május hó 1-ig.** Elsőrendű ellátás, reggeli, ebéd, vacsora, fűtés, szoba világítás, egyszeri fürdés a Ferencz-fürdőbe pokroczozással hetenként **56 koronába** kerül.

A Viktor szálló folyosója össze van kötve a fürdővel. A folyosókon lévő kályhák állandóan fűtve vannak. Bármilyen időben meghűlés veszélye nélkül lehet a kurát eredménnyel használni.

Posta, távirda, interurbán telefon, állandó gyógyszerár a fürdő telepen. Prospektust küld az **igazgatóság.**

TATRAY és TSA RT.

Vasöntöde és gépgyár. Nagyvárad, Össi-ter.

Elvállal: Épület és műlakatos munkákat, vízvezeték és csatornázási munkákat, gyárak teljes berendezését, közlőműveket.

Gyárt: gazdasági gépeket és ekéket, magánjárókat és cementipari gépeket.

Biharvármegye legnagyobb gépjavitó műhelye.

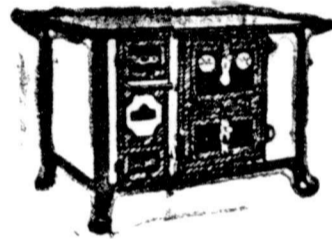
Műszaki gépészmérnöki iroda.

Uradalmak, gazdaságok, községek ha jó kútat akarnak, forduljanak:

Márkutz József

villanyerőre berendezett épület és diszműlakatos ipartelepéhez

NAGYVÁRAD, Pereces-utca 9. szám.

Szép, tartós és jól főző

takaréktűzhelyek

és lakatos tömegárak állandó raktáron.

Drótkerítéseket a legjutányosabb áron készít.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Bámulatba ejt mindenkit az „ILLATSZER KIRÁLY” árai!

Körözspart, Lévy-palota.

Figyeljen az árakra.

1 üveg Odol	74 kr.	1 üveg Kerpel kézfimító	88 kr.	1 csomag eredeti Gillette kés	1 fnt 85 kr
1 » francia szájviz	25 »	1 » Margit krém	40 »	1 » Gillette utánzatú borotva készlet	1 » 50 »
1 » száj szagtalanító	50 »	1 » Diana krém	65 »	1 valódi serte hajkefe	70 »
1 tubus dr Heyder fogcrém	50 »	1 drb Dianna szappan	65 »	1 dublé bajuszkefe	20 »
8 » Thymol »	20 »	1 dob Lickner puder	38 »	1 valódi serte ruhakefe	45 »
1 » Stomatia	20 »	1 » amerikai porcelán puder	1 fnt 20 »	1 körömkefe	05 »
1 » tégely Odontin fogpaszta	55 »	1 üveg amerikai petrol	50 »	1 surolókefe óriási	20 »
1 drb Odontin betét	85 »	1 » Emke hajszesz hajhullás ellen	1 fnt — »	1 surolókefe kisebb	10 »
1 üveg Picavan	98 »	1 fekete champos	12 »	12 drb Royal angol cipő krém	96 »
1 üveg Bay Rum	96 »	1 rud róza Glycerin szappan	20 »	1 drb cipő krém-kefe kenőközzel	70 »
1 » Jera violette brillantín	80 »	8 drb francia ibolya szappan	50 »	1 » cipőfényesítő flanel	20 »
1 » francia brillantín	15, 20, 35 »	1 » Kielhauser ibolya glycerin szappan	28 »	1 » Jurigatem Zománc	80 »
1 » folyékony brillantín	50 »	1 » » Speick szappan	28 »	1 » vörös gumiső	60 »
1 » valódi dió olaj	15 »	1 » Windsor szappan	38 »	Egy negyed Ko Brunz watta	85 »
1 » » » kivonat	75 »	1 tubus kaloderma	28 »		
1 drb bajuszkötő	15, 20 85 »	1 » Beloderma kézfimító	20 »		
		1 üveg tégely tejércm	20 »		

Gummi ágylepedő 6 féle minőség igen olcsón, mindennemű betegápolási cikk legolcsóbban, minden más itt fel nem sorolt pipere és háztartási cikkek legnagyobb választékban, igen olcsón! **Számított árak, ha személyesen meg nem győződik az árakról.**

Nincs vásárlási kényszer! Illatszerek kimérve a legmodernebb Odeurökből!

TARSOLY és RISZTÓ különlegességek vaskereskedésében
Nagyvárad, Rákóczi-ut. Minden vasárnap kirakat kiállítás.

A karácsonyi kiállítás gyermekjátékokban

(a gyermekjáték külön termében)

ugyszintén diszmű, műipar és ajándéktárgyakban

izléseesen össze van állítva

minden vásárlási kényszer
nélkül megtekinthető.

WALDMANN ERNŐ,
Rákóczi-ut 7.

